

ВАЛЕРІЙ ВОЙТОВИЧ

СТЕПАНЬ

МОЯ МИЛА

908(477.82)
В 65

Валерій Войтович

СТЕПАНЬ МОЯ МИЛА

Дослідження, спогади, документи

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
«ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»
Іст. № 125344

РІВНЕ
ВИДАВЕЦЬ – ВАЛЕРІЙ ВОЙТОВИЧ

ББК 63.3(4Укр.—4Рів.)
В 656

Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Острозька академія»
(Протокол № 11 від 25.06.2009)

Рецензенти:

ЛУЦ В. Д. — історик мистецтва, завідувач художнього відділу Рівненського обласного краєзнавчого музею;

АТАМАНЕНКО В. Б. — кандидат історичних наук, доцент кафедри ім. професора М. П. Ковальського Національного університету «Острозька академія».

Видання здійснене за сприяння Валерія Мурзи,
депутата Хмельницької обласної ради,
генерального директора ТОВ «РосАпатитінвест»

Войтович В.М.

Степань моя мила. Дослідження, спогади, документи.— Рівне: Видавець:
Валерій Войтович, 2009. — 578 с.: іл.
ISBN 978-966-2016-10-9

Перед вами — найбільш повне дослідження про одне з найдревніших торгових і культурних центрів Київської Русі княжий Степань. За допомогою історичних і документальних джерел автору вдалося простежити і відтворити розвиток, розквіт та трагедію одного із визначних містечок на Рівненщині.

Для науковців, краєзнавців, студентської та учнівської молоді, для степанців та гостей містечка, усіх хто цікавиться українською історією.

ББК 63.3(4Укр.—4Рів.)

ISBN 978-966-2016-10-9

© Валерій Войтович, макет, художнє
оформлення та редагування 2009

ЗМІСТ

Переднє слово.....	5
Герб Волинсько-Галицької держави.....	8
<i>Ігор Юхновський</i> . Містечко гордого народу.....	9
Історичний портрет Степана.....	10
<i>Леонід Куліш</i> . Мій Степань.....	20
<i>Юхим Кудра</i> . Історія міста Степань.....	22
Від автора.....	22
Історичне походження міста.....	23
Перебування в Степані визначних осіб.....	30
Опис Замчиська (Вала).....	31
Степань у графів Ворцелів.....	32
Хутори і колонії, приналежні до міста.....	34
Колонія Погулянка.....	36
Хутір Труди.....	36
Колонія Двірець.....	39
Мельниця.....	40
Зульня (Грушівка).....	40
Степанські землі в купця Бліоха.....	40
Степанські дрібні поміщики.....	42
Другуш Марія і Маслов Микола.....	42
Поміщик Остроградський Василь Олександрович.....	43
Поміщик Кулеша Станіслав.....	43
Орендатор Павліковський Гилярій Мартинович.....	44
Пожежі в Степані.....	44
Степань за Радянської влади.....	46
Шляхи і дороги.....	47
Природні багатства.....	50
Вапняки.....	51
Ріки й озера.....	51
Сінокоси.....	52
Населення і його заняття.....	52
Наука і культура.....	54
Розвиток культури.....	61
Промисловість і торгівля.....	64
Торгівля.....	68
Війни. Боротьба народу за краще життя.....	69
Монастирище.....	77
Кургани і архітектурні спорудження.....	79
Опис церков, костьолу, синагоги.....	82
Римо-католицький костьол.....	87
Єврейська синагога.....	88
Про князів Острозьких.....	90
Висновки.....	104

<i>Леонтій Войтович</i> . «Дали йому замок Степань...».....	107
<i>Андрій Жив'юк</i> . Самострілівська десятка (уривок із книги «Реабілітовані історією. Рівненська область»).....	115
<i>Степан Будицький</i> . Степань (уривок із краєзнавчого нарису «Степань»).....	116
<i>Степан Кир'яч</i> . З історії Степаня (уривок із роману-спогаду «Стежками лихоліття»).....	122
Гімн безсмертної бативи (марш УПА-Захід).....	126
Із матеріалів, зібраних письменником Степаном Пінчуком:	
<i>Степан Гожий</i> . Незабутній Тарас Бульба.....	127
<i>Микола Боришкевич</i> . З турботою про кадри.....	136
<i>Олександра Гоч</i> . Наші квартиранти.....	142
<i>Петро Чуприна</i> . Невдала засідка.....	145
<i>Микола Ширко</i> . Я відповідав за життя Тараса Бульби.....	146
<i>Йосип Литинський</i> . Спогади хутірського Дон-Кіхота.....	151
<i>Олексій Никитенко</i> . На штабній роботі.....	154
<i>Данило Немчук</i> . Наполеон дививсь так на Москву.....	156
<i>Степан Соловей</i> . Відповідальні доручення.....	158
<i>Галина Гордасевич</i> . Тюрма (уривок із автобіографічної повісті).....	162
<i>Степан Кир'яч</i> . Останні могікани (уривок із роману-спогаду «Стежками лихоліття»).....	164
На Волині (пісня УПА).....	170
Документи свідчать:	
№1. Повідомлення керівника ОУН «Лісового» про події в Степанському районі у червні 1944 року. 1944, червня 28.....	172
№2. Витяг зі стенограми виступів секретаря Демидівського РК КП(б)У Г.Кодака, заступника наркома внутрішніх справ УРСР Т.Строкача, секретаря Рівненського обкому КП(б)У В.Фіалковського на обласній нараді партійного активу Рівненської області про боротьбу з ОУН-УПА. 1944, грудня 13.....	173
№3. Додаток до постанови бюро Рівненського обкому КП(б)У «Про план заходів по реалізації рішення ЦК КП(б)У від 30 жовтня 1945 р. щодо ліквідації решток банд українсько-німецьких націоналістів по Рівненській області». 1945, листопада 11.....	175
№4. Витяг із стенограми матеріалів збірника «Інформатор» друкарні ім. Кліма Савура про становище на Волині і Поліссі в 1946 році. 1946.....	176
№5. Звинувачувальний висновок щодо учня 9 класу Степанської середньої школи С.Велесика про участь в ОУН. 1950, січня 22.....	179
Боротьба УПА проти німецьких окупантів.....	182
<i>Валентина Петренко</i> . Високий Вал над бистриною.....	186
<i>В. К. Чергейко</i> . Степань («Історії міст і сіл УРСР»).....	187
<i>Дмитро Фальківський</i> . Очерет мені був за колиску.....	201
<i>Олександр Домбровський</i> . Євангельсько-Реформований Рух в м. Степані (уривок із книги «Нарис історії Українського Євангельсько-Реформованого Руху»).....	202
<i>Степан Кир'яч</i> . Церква (уривок із роману-спогаду «Стежками лихоліття»).....	204

<i>Степан Пінчук. Сходження на Голгофу (з історії степанських релігійних общин)</i>	208
<i>Валерій Войтович. Пам'ятає Горинь</i>	226
Олександра.....	231
Мадонна.....	235
Скрипочка.....	237
<i>Степан Кудра. Запис на українськiм радіо 23 червня 2000 року</i>	239
Степань моя мила.....	240
<i>Володимир Рожко. Степань, Степанко, Степань</i>	256
<i>Михайло Максимович. О городе Степане</i>	257
<i>Аполлон Сендзький. Местечко Степань Ровенского уезда</i>	262
<i>Олександр Цишкаловський. Волинське Полісся (уривок із книги «Стара Волинь і Волинське Полісся»)</i>	274
<i>Федір Кудринський. Цеховія братства в местечке Степани</i>	282
<i>Валентина Петренко. Степань – легенда жива</i>	296
<i>Володимир Александрович. Інвентар Степанського Михайлівського монастиря 1927 року</i>	297
<i>Віктор Атаманенко. Масткове забезпечення православної церкви Волині в другій половині XVI – першій половині XVII ст. (уривок із наукового збірника)</i>	314
<i>Inwentarz z opisaniem manastera Stepanskiego</i>	315
<i>Валерій Войтович. До статті про «Інвентар Степанського монастиря»</i>	320
<i>Tadeusz Jerzy Stecki. Stepan</i>	322
<i>Jozef Dunin Karwickiego. Wedrowka od zrodela do ujscia Horynia</i>	344
<i>Jozef Ignacy Kraszewski. Stepan (Wspomnienia)</i>	350
<i>Jozef Ignacy Kraszewski. Stepan (Slovník)</i>	363
<i>Roman Aftanazy. Stepan</i>	364
Персоналії.....	368
Використана література.....	377
Додаток.....	381
Зміст.....	572

Науково-популярне видання

ВОЙТОВИЧ Валерій Миколайович

СТЕПАНЬ МОЯ МИЛА

Головний редактор *В. М. Войтович*

Редактори *Н. В. Корнійчук, В. Д. Луц*

Художник *В. М. Войтович*

Дизайн обкладинки *В. М. Войтович, В. Л. Оверчук*

Комп'ютерна верстка *В. М. Войтович*

Підписано до друку 07.08.2009. Формат 70x100/16. Папір офсетний. Друк офсетний.
Гарнітура Petersburg. Умовн. друк. арк. 46,4+2,6 вкл. Умовн. фарбо-відб. 46,4+10,3 вкл.

Обл.-від. арк. 41,1+3,14 вкл.

Наклад – 1000 прим. Зам. 3335

Видавець Валерій ВОЙТОВИЧ

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Держресстру видавців № 2708, серія ДК від 30.11.2006 р.

А.с. 230, 33028, Рівне-028, Україна

e-mail: mifvoy@ukr.net

www.mif-val.rv.ua

т. 8 096 5494 237

Друк та палітурні роботи ВАТ «Волинська обласна друкарня»

43010 м. Луцьк, просп. Волі, 27. Тел. 4-15-25, 4-05-30

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Держресстру видавців № 1350, серія ДК від 13.05.2003 р.

Войтович Валерій Миколайович

— письменник, художник, дослідник української міфології. Народився 1952 року. Закінчив Степанську СШ, Рівненський інститут інженерів водного господарства. З 1989 — на творчій роботі, з 1999 — викладач Національного університету «Острозька академія». Автор книг: «Український гороскоп», «Молитва до Дажбога» (1995), «Сокіл-Род. Легенди та міфи стародавніх українців» (1997), «Міфи та легенди давньої України» (2005), «Українська міфологія» (2002; 2005), «Антологія українського міфу в 3-х томах» (2006–2007), «Генеалогія богів давньої України» (2007), «Коляда. Дитячі щедрівки, колядки та засівалки» (2007), «Амазонка. Богиня-Діва-Воїн» (2008).

ISBN 978-966-201-610-9

9 789662 016109